

Η ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ

Με ξεχωριστή ευχαρίστηση δημοσιεύουμε τα παρακάτω τιμητικά γράμματα που έλαβε ο συνεργάτης μας Κίμωνας Μιχαηλίδης για την άληθινα όμορφογραμμένη και σε στρωτή δημοτική γλώσσα μελέτη του «'Αργύρης 'Εφταλιώτης — 'Η Ζωή του και τὸ 'Έργο του». Όπως θυμούνται οι ἀναγνώστες μας, ἡ μελέτη αὐτή πρωτοφάνηκε στο «Νουμά» κι ἀπὸ κει τραβήχτηκε σὲ βιβλίο.

Cap d'Antibes, 24-6-930

Κύριε,

Σας ευχαριστῶ με ὅλη μου τὴν καρδιά γιὰ τὴ μικρὴ Σας τὴ βιογραφία και γιὰ τὴν κριτικὴ Σας γιὰ τὸν ἄντρα μου—τὸν 'Εφταλιώτη μας! Εἶμαι βαθιὰ συγκινημένη. "Ἦθελα νὰ-ξαιρα ἂν συγγενεύετε με τὴν οἰκογένεια Μιχαηλίδη τῆς Μυτιλήνης.

Ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ πέθανε ὁ ἄντρας μου, με θυμασμὸ και με βαθὺ σεβασμὸ ἀσκολοῦμαι με τὰ ἔργα του. Κι ὁ κ. Μ. Βάλας ἀσκολεῖται μεταφράζοντας ἀνέκδοτα ἔργα του στὰ γαλλικά. Ἐπίσης ὁ μεγάλος ἑλληνιστὴς Ε. Clément, καθηγητὴς στὴ Νίκαια, ἔχει μεταφράσει πολλὰ ἔργα του. Καὶ τώρα ἀκόμη τοῦ δίνω νουβέλλες του νὰ τὶς μεταφράσει.

Θὰ εἶμουνε πολλὴ εὐτυχὴς, ἀγαπητὴ Κύριε, ἂν ἔπαιρνα γλήγορο γράμμα Σας κ' ἐλπίζω πὼς θὰρθεῖτε νὰ μᾶς δεῖτε σὲ λίγον καιρὸ. Ἢ γνωριμία σας πολλὴ θὰ μ' ευχαριστήσῃ. Μπορεῖτε ἀκόμη νὰ με βοηθήσετε γιὰ ὅ,τι ἐνδιαφέρει τὰ ἔργα τοῦ 'Εφταλιώτη, ποὺ πεθυμῶ νὰ τὰ δημοσιέσω σὲ λίγο (τὰ "Απαντα). Πρὶν ἀπὸ δυὸ χρόνια πῆγα στὴν Ἀθήνα μόνο και μόνο γιὰ νὰ συμβουλευτῶ τοὺς ἐκδότες.

Και πάλι Σας ευχαριστῶ γιὰ τὸ βιβλιαράκι. Δὲν ἔχετε μονάχα μιλήσει γιὰ τὰ σονέττα τοῦ ἄντρας μου. Εἶναι ὅλα 32 και μιᾶς σπάνιας και ὑπέροχης ὁμορφιάς! Μήπως δὲν τὰ γνωρίζετε;

Πιστέψετε στὴν πιὸ βαθιὰ μου συμπάθεια.

ΛΙΛΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ

Liverpool, 30-6-930

Φίλε Μιχαηλίδη,

Σε εφχαριστω πάρα πολυ που μου ἐστειλες τὸ βιβλιαράκι σου και ἀκόμα περισσότερο που το ἔγραψες. Δεν πρέπει η Μυτιλήνη ναν τον ξεχάσει. Πρόσθεσε σημαντικα στη δόξα της. Χαίρουνται πολυ που ἕνας δρόμος θη τιμηθει με το ὄνομά του. Αφτο με ἔκανε να γράψω και το παρακάτω ἐπίγραμμα:

Σωστο με μια πλατεία της, ποὺ η Μυτιλήνη πρώτη τιμᾶει τὸν Ἐφταλιώτη.
Μα, ὦ Κρητη, γράψε το ὄνομα και σου του Χατζηδάκη σε ἕνα τυφλοσκάκι.

Ἀσπασμοὺς

ΛΑΞΕ· ΠΑΛΛΗΣ

Nice, 24-6-930

Κύριε,

Σας εὐχαριστῶ ποὺ μοῦ στείλατε τὴν πολὺ ἐνδιαφέρουσα μελέτη Σας γιὰ τὴ Ζωὴ και τὸ 'Έργο τοῦ 'Αργύρη 'Εφταλιώτη. Βοήθα ἔχει πολὺτιμες πληροφορίες γιὰ τὴν καταγωγὴ και τὸν πνευματικὸ και τὸν ἠθικὸ χαρακτήρα τοῦ μεγάλου συγγραφέα. Ἀσκολεῖσθε με σεβασμὸ και με ἱκανότητα (talent) γιὰ τὸ ἔργο του, ποὺ εἶναι τόσο πολὺμορφο και ποὺ θὰ μείνει ἕνα ἀπὸ τὰ ὀρθαιότερα μνημεῖα τῆς ποιήσης και προπάντων τῆς νεοελληνικῆς πρῶξας. Θαυμάζω ὑπερβολικά τὶς «Νησιώτικες Ἱστορίες» και τὶς «Φυλλάδες τοῦ Γεροδήμου» κ' εἶμαι τῆς γνώμης πὼς αὐτὰ τὰ βιβλία εἶναι πρότυπα προορισμένα νὰ γίνουνε κλασικά.

Ἔχω τὴν τιμὴ νὰ γνωρίζω προσωπικά τὴν Κυρία Κλ. Μιχαηλίδη, χήρα τοῦ συγγραφέα, ὀλόψυχα ἀφοσιωμένη στὴ δόξα και στὴν ἀνάμνηση τοῦ δοξασμένου ἄντρας της. Βρισκότανε κοντά μας τὴν τελευταία βδομάδα με τὴν κόρη της και τὸ γαμπρὸ της. Τὴν παρακλίεσα νὰ δεχτεῖ τὴ μελέτη Σας, ἀφοῦ ἔγω κρατῶ τὰ φυλλάδια τοῦ «Νουμά». Πολὺ συγκινηθήκα.

Σημαντικὲς μονογραφίες σὰν τὴ δικὴ Σας, εὐχάριστο εἶναι ν' ἀφιερώνουνται στοὺς πρῶτους συγγραφεῖς και ἰδρυτὲς τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας.

Μὲ τὰ συχαίρια μου και τὰ εὐχαριστῶ μου, δεχτήτε, ἀγαπητὴ Κύριε, τὴν ἔκφραση τῆς ζοηρῆς μου συμπάθειας.

E. CLÉMENT

ΖΗΛΕΙΑ

Σ' εἶδα μιὰ μέρα νὰ κρατᾶς λουλούδια με τρυφεράδα μες στὰ δυὸ σου χέρια, λουλούδια ποὺ δὲ σοῦδωσα, λουλούδια ποῦτε συνάξαν τὰ δικὰ σου χέρια.

Κ' εἶταν ζωγραφιστὰ τοῦ 'Οχιώβρη ρόδα μαζί με πλουμιστὰ κ' αἵματομένα χρυσάνθεμα και τὸ μπουκέττο εἰδώδα καθὼς ἤρθες και τῶφρες σὲ μένα.

Τάβαλες με σπουδὴ μες στο ποτήρι, τὰ ράντισαν νερὸ τὰ δάχτυλά σου, κ' ἔσκυψες σὰν τὴ μέλισσα τὴ γύρη στὰ γελαστὰ νὰ πιάρης μάγουλιά σου.

Μοῦ τῶφρες, μὰ πόνεσε ἡ καρδιά μου, πρώτη φορὰ τὰ μίσησα, και μόνη σὰν ἔμεινα μ' αὐτὰ τὰδα κοντά μου σὰν φίδι τὸ καθένα νὰ με ζώνη.

Και μίσησα τὰθῶα αὐτὰ λουλούδια και τάλιωσα μ' ὀργὴ στὰ δυὸ μου χέρια, τὰθῶα ποὺ δὲ σοῦδωσα λουλούδια, ποῦχαν γιὰ σένα κόψει ξένα χέρια.

ΡΙΤΑ Ν. ΜΠΟΥΜΗ